

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце
і адукацыйных інавацыях

В. І. Чупрыс

(подпіс)

« 14 » красавіка 2018 г.

Рэгістрацыйны № УД- 5694 / уч.

ЛАЦІНСКАЯ МОВА

**Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці:**

1-21 05 01 Беларуская філалогія (па напрамках)

2018 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове АСВА 1-21 05 01-2013, тыпавай вучэбнай праграмы для ВНУ ад 31.12.2008 г. № ТД-D.067/тып., вучэбных планаў УВА № Д 21-079/уч. 2013 г., № Д 21-080/уч. 2013 г., № Д 21-081/уч. 2013 г., № Д 21з-091/уч. 2013 г., № Д 21з-092/уч. 2013 г., № Д 21з-100/уч. 2013 г., № Д 21з-101/уч. 2013 г., № Д 21з-102/уч. 2013 г. для спецыяльнасці 1-21 05 01 Беларуская філалогія (па напрамках).

СКЛАДАЛЬНІКІ:

Тананушка Кір Аляксеевіч, дацэнт кафедры класічнай філалогіі БДУ;
Пракапчук Вольга Генрыхайна, загадчык кафедры класічнай філалогіі БДУ, кандыдат філалагічных навук, дацэнт.

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

Садоўская Анжаліка Леанідаўна, дацэнт кафедры сучаснай беларускай мовы БДУ, кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

Круглік Наталля Анатольеўна, загадчык кафедры лацінскай мовы БДМУ, кандыдат педагагічных навук, дацэнт.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай класічнай філалогіі філалагічнага факультэта БДУ
(пратакол № 10 ад 17.05.2018 г.);
Навукова-метадычным саветам БДУ
(пратакол № 7 ад 13.06.2018 г.).

Загадчык кафедры класічнай філалогіі
кандыдат філалагічных навук, дацэнт

В. Г. Пракапчук

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце
і адукацыйных інавацыях

_____ В. І. Чупрыс
(подпіс)

«14» чэрвеня 2018 г.

Рэгістрацыйны № УД-5694 / уч.

ЛАЦІНСКАЯ МОВА

**Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці:**

1-21 05 01 Беларуская філалогія (па напрамках)

2018 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове АСВА 1-21 05 01-2013, тыпавай вучэбнай праграмы для ВНУ ад 31.12.2008 г. № ТД-D.067/тып., вучэбных планаў УВА № Д 21-079/уч. 2013 г., № Д 21-080/уч. 2013 г., № Д 21-081/уч. 2013 г., № Д 21з-091/уч. 2013 г., № Д 21з-092/уч. 2013 г., № Д 21з-100/уч. 2013 г., № Д 21з-101/уч. 2013 г., № Д 21з-102/уч. 2013 г. для спецыяльнасці 1-21 05 01 Беларуская філалогія (па напрамках).

СКЛАДАЛЬНІКІ:

Тананушка Кір Аляксеевіч, дацэнт кафедры класічнай філалогіі БДУ;
Пракапчук Вольга Генрыхайна, загадчык кафедры класічнай філалогіі БДУ, кандыдат філалагічных навук, дацэнт.

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

Садоўская Анжаліка Леанідаўна, дацэнт кафедры сучаснай беларускай мовы БДУ, кандыдат філалагічных навук, дацэнт;
Круглік Наталля Анатольеўна, загадчык кафедры лацінскай мовы БДМУ, кандыдат педагагічных навук, дацэнт.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай класічнай філалогіі філалагічнага факультэта БДУ
(пракакол № 10 ад 17.05.2018 г.);
Навукова-метадычным саветам БДУ
(пракакол № 7 ад 13.06.2018 г.).

Загадчык кафедры класічнай філалогіі
кандыдат філалагічных навук, дацэнт

В. Г. Пракапчук

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Мэта вучэбнай дысцыпліны – выпрацоўка навыкаў філалагічнага аналізу іншамоўнай (лацінскай) крыніцы, а таксама дапамога ў засваенні новых еўрапейскіх моў і паглыбленне разумення беларускай мовы. Таксама мэтай вывучэння лацінскай мовы з’яўляецца засваенне міжнароднай лацінскай тэрміналогіі ў галіне гуманітарных навук.

Задачы вучэбнай дысцыпліны:

- 1) даць цэласнае ўяўленне пра фанетыку, марфалогію, лексіку і сінтаксіс лацінскай мовы;
- 2) выпрацаваць навыкі філалагічнага аналізу лацінскага тэксту;
- 3) забяспечыць трывалае замацаванне ў памяці вызначанага лексічнага запасу лацінскай мовы;
- 4) выпрацаваць уменне знаходзіць міжмоўныя сувязі лацінскай мовы і сучасных еўрапейскіх моў.

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй. Лацінская мова ўваходзіць у лік:

- дысцыплін па выбары студэнта кампанента ўстановы вышэйшай адукацыі цыкла спецыяльных дысцыплін (для вочнай і завочнай формы атрымання вышэйшай адукацыі);
- дысцыплін спецыяльнасці абавязковага кампанента ўстановы вышэйшай адукацыі цыкла агульнапрафесійных і спецыяльных дысцыплін (для завочнай скарачанай формы атрымання вышэйшай адукацыі).

Вучэбная дысцыпліна мае **сувязі** з такімі вучэбнымі дысцыплінамі, як замежныя мовы, агульнае мовазнаўства, гісторыя замежнай літаратуры, сучасная беларуская мова.

Патрабаванні да кампетэнцый. Засваенне вучэбнай дысцыпліны «Лацінская мова» павінна забяспечыць фарміраванне наступных акадэмічных, сацыяльна-асобасных і прафесійных кампетэнцый:

акадэмічныя кампетэнцыі:

- валодаць і выкарыстоўваць навукова-тэарэтычныя веды для вырашэння тэарэтычных і практычных праблем;
- умець працаваць самастойна;
- валодаць міждысцыплінарнымі падыходамі пры вырашэнні праблем;
- павышаць сваю кваліфікацыю;

сацыяльна-асобасныя кампетэнцыі:

- валодаць якасцямі грамадзянскасці і патрыятызму;
- валодаць навыкамі аналізу вучэбна-выхаваўчай сітуацыі;

прафесійныя кампетэнцыі:

- умець карыстацца навуковай і даведачнай літаратурай на розных мовах;
- карыстацца сусветнымі інфармацыйнымі рэсурсамі.

У выніку засваення вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен:

ведаць:

- фанетычны, лексічны, граматычны склад лацінскай мовы (вымаўленчыя нормы, парадыгмы скланенняў і спражэнняў; асноўную лексіку і фразеалогію);

- філалагічную тэрміналогію;

- гісторыю і культуру Старажытнага Рыма;

умець:

- выконваць марфалагічны, сінтаксічны аналіз тэксту на лацінскай мове;

- распазнаваць лексемы лацінскай мовы, якія ўвайшлі ў склад беларускай мовы, раманскіх і германскіх моў;

- распазнаваць марфемы лацінскай мовы ў словах, запазычаных у іншыя мовы;

- перакладаць лацінскія тэксты на беларускую мову;

валодаць:

- навыкамі граматычнага аналізу і перакладу лацінскага тэксту на беларускую мову;

- слоўнікавым запасам лацінскіх лексем, афарызмамі.

Структура вучэбнай дысцыпліны. Дысцыпліна вывучаецца ў I–II семестры (вочная форма атрымання вышэйшай адукацыі), V–VII семестрах (завочная і завочная скарачаная формы атрымання вышэйшай адукацыі). Усяго на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Лацінская мова» адведзена:

- для вочнай формы атрымання вышэйшай адукацыі – 154 гадзіны, у тым ліку 76 аўдыторных гадзін, з іх практычныя заняткі – 60 гадзін, кіруемая самастойная работа – 16 гадзін;

- для завочнай і завочнай скарачанай формы атрымання вышэйшай адукацыі – 18 аўдыторных гадзін, з іх практычныя заняткі – 18 гадзін.

Працаёмкасць навучальнай дысцыпліны складае 4,5 заліковыя адзінкі.

Формы бягучай атэстацыі – залік (II/VI семестры), экзамен (III/VII семестры).

А. Вочная форма атрымання вышэйшай адукацыі

Курсы	I–II	
Семестры	II–III	
Агульная колькасць гадзін	154	
Колькасць аўдыторных гадзін	76	
Размеркаванне аўдыторных гадзін па семестрах	II	III
Колькасць аўдыторных гадзін	38	38
• Практычныя заняткі	30	30
• КСР	8	8
Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны, з. а.	1,5	3
Форма бягучай атэстацыі	Залік (II сем.)	Экзамен (III сем.)

Б. Завочная і завочная скарачаная формы атрымання вышэйшай адукацыі

Курсы	III–IV		
Семестры	V–VI–VII		
Агульная колькасць гадзін	154		
Колькасць аўдыторных гадзін	18		
Размеркаванне аўдыторных гадзін па семестрах	V	VI	VII
Колькасць аўдыторных гадзін	8	6	4
• Практычныя заняткі	8	6	4
Кантрольная работа	–	№ 1	№ 2
Працаёмкасць вучэбнай дысцыпліны, з. а.	–	1,5	3
Форма бягучай атэстацыі	–	Залік (VI сем.)	Экзамен (VII сем.)

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Вочная форма атрымання вышэйшай адукацыі з ужываннем дыстанцыйных адукацыйных тэхналогій

Тэма 1. Гісторыя лацінскай мовы. Фанетыка і графіка

Месца лацінскай мовы ў індаеўрапейскай моўнай сям'і. Перыядызацыя гісторыі лацінскай мовы. Роля лацінскай мовы ў еўрапейскай культуры. Фарміраванне лацінскага алфавіта. Фанетычны лад лацінскай мовы. Галосныя. Зычныя. Складападзел. Колькасць склада. Правілы націску.

Тэма 2. Назоўнік. Назоўнікі 1-га скланення

Граматычны лад лацінскай мовы. Граматычныя катэгорыі назоўнікаў. Звесткі пра скланенне. Назоўнікі 1-га скланення. Praesens indicativi дзеяслова sum, fui, –, esse. Прыназоўнік.

Тэма 3. Дзеяслоў. Praesens indicativi activi

Граматычныя катэгорыі дзеяслова. Асноўныя формы дзеяслова. Чатыры спражэнні лацінскага дзеяслова. Infinitivus praesentis activi. Асабовыя канчаткі незалежнага стану. Praesens indicativi activi дзеясловаў I, II, IIIa, IIIb, IV спражэнняў.

Тэма 4. Imperativus praesentis activi

Утварэнне imperativus praesentis activi. Выказванне забароны.

Тэма 5. Назоўнікі 2-га скланення

Гістарычная аснова назоўнікаў 2-га скланення. Сістэма склонавых канчаткаў, род. Асаблівасці скланення ніякага роду. Утварэнне vocativus singularis. Іншыя асаблівасці 2-га скланення.

Тэма 6. Прыметнікі 1–2-га скланення

Прыметнікі 1–2-га скланення. Прыналежныя займеннікі. Дапасаванне.

Тэма 7. Дзеясловы, утвораныя ад дзеяслова sum. Займеннікі

Praesens indicativi дзеясловаў, утвораных ад sum. Скланенне асабовых і зваротнага займеннікаў. Суплетыўнасць формаў. Постпазітыўнае ўжыванне прыназоўніка sum. Указальныя займеннікі: скланенне, ужыванне, пераклад. Займеннікавыя прыметнікі: скланенне, ужыванне.

Тэма 8. Praesens indicativi passivi

Асабовыя канчаткі залежнага стану. Infinitivus praesentis passivi. Praesens indicativi passivi. Незалежная і залежная канструкцыі. Ablativus auctoris. Ablativus instrumenti.

Тэма 9. Imperfectum indicativi

Imperfectum indicativi activi et passivi. Imperfectum indicativi дзеяслова sum і вытворных ад яго.

Тэма 10. Futurum I indicativi

Futurum I indicativi activi et passivi. Futurum I indicativi дзеяслова sum і вытворных ад яго.

Тэма 11. Назоўнікі 3-га скланення

Гістарычная аснова назоўнікаў 3-га скланення. Тыпы 3-га скланення назоўнікаў: зычны, змешаны, галосны. Сістэма склонавых канчаткаў. Утварэнне nominativus singularis.

Тэма 12. Асаблівасці назоўнікаў 3-га скланення

Асаблівасці назоўнікаў 3-га скланення.

Тэма 13. Прыметнікі 3-га скланення

Прыметнікі 3-га скланення. Прыметнікі трох канчаткаў. Прыметнікі двух канчаткаў. Прыметнікі аднаго канчатка. Асаблівасці прыметнікаў 3-га скланення.

Тэма 14. Асноўныя формы дзеяслова. Perfectum indicativi activi

Асноўныя формы дзеяслова. Тры асновы дзеяслова. Стандартныя і нестандартныя дзеясловы. Perfectum indicativi activi. Асабовыя канчаткі перфекта незалежнага стану. Асноўныя формы, perfectum indicativi дзеяслова sum і вытворных ад яго.

Тэма 15. Plusquamperfectum, futurum II indicativi activi

Plusquamperfectum indicativi activi. Futurum II indicativi activi.

Тэма 16. Дзеепрыметнікі

Participium praesentis activi, participium perfecti passivi, participium futuri activi: утварэнне, скланенне, ужыванне. Supinum.

Тэма 17. Perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativi passivi

Утварэнне аналітычных формаў залежнага стану. Perfectum indicativi passivi. Plusquamperfectum indicativi passivi. Futurum II indicativi passivi.

Тэма 18. Назоўнікі 4-га скланення. Назоўнікі 5-га скланення

Назоўнікі 4-га скланення: гістарычная аснова, род, сістэма склонавых канчаткаў. Назоўнікі 5-га скланення: гістарычная аснова, род, сістэма склонавых канчаткаў. Асаблівасці скланення і ўжывання некаторых назоўнікаў.

Тэма 19. Выніковая кантрольная работа

Выніковая кантрольная работа.

Тэма 20. Лічэбнік

Колькасныя, парадкавыя, раздзяляльныя, лічэбнікі-прыслоўі. Скланенне лічэбнікаў. Ужыванне склонавых формаў імён пры колькасных лічэбніках. Дапасаванне лічэбнікаў да назоўнікаў.

Тэма 21. Ступені параўнання

Ступені параўнання прыметнікаў: *gradus comparativus*, *gradus superlativus*. Суплетыўныя ступені параўнання. Ужыванне ступеняў параўнання: *ablativus comparationis*, *genetivus partitivus*, *comparativus absolutus*, *gradus elativus*. Прыслоўі. Ступені параўнання прыслоўяў.

Тэма 22. Зварот *accusativus cum infinitivo*

Infinitivi. *Accusativus cum infinitivo*.

Тэма 23. Дадатковыя заўвагі да звароту *accusativus cum infinitivo*

Дадатковыя заўвагі да звароту *accusativus cum infinitivo*.

Тэма 24. Зварот *nominativus cum infinitivo*

Nominativus cum infinitivo. Ужыванне займеннікаў у якасці лагічнага дзейніка.

Тэма 25. Зварот *ablativus absolutus*

Кампаненты звароту *ablativus absolutus*. Спосабы перакладу звароту *ablativus absolutus*.

Тэма 26. Адмысловы выпадак звароту *ablativus absolutus*

Адмысловы выпадак звароту *ablativus absolutus*.

Тэма 27. Адкладальныя і паўадкладальныя дзеясловы

Адкладальныя дзеясловы. Паўадкладальныя дзеясловы.

Тэма 28. *Conjunctivus* у незалежным сказе

Кан'юнктыў: агульная характарыстыка. *Praesens*, *imperfectum conjunctivi*. Значэнні *conjunctivus* у незалежным сказе.

Тэма 29. Даданыя сказы з *ut*

Perfectum, *plusquamperfectum conjunctivi activi*. Галоўныя і гістарычныя часы. Даданыя сказы мэты, дапаўняльныя, выніку, паясняльныя.

Тэма 30. Ускоснае пытанне

Perfectum, plusquamperfectum conjunctivi passivi. Consecutio temporum. Conjugatio periphrastica activa. Ускоснае пытанне.

Тэма 31. Даданыя сказы з cum

Даданыя сказы часу, прычыны, уступкі.

Тэма 32. Умоўны перыяд

Даданыя сказы ўмовы. Умоўны перыяд. Casus realis. Casus potentialis. Casus irrealis.

Тэма 33. Герундый. Герундыў

Утварэнне і ўжыванне gerundium. Утварэнне і ўжыванне gerundivum. Conjugatio periphrastica passiva.

Тэма 34. Адносныя, адмоўныя, няпэўныя займеннікі

Адносныя, адмоўныя, няпэўныя займеннікі.

Тэма 35. Няправільныя дзеясловы

Спражэнне няправільных дзеясловаў.

Тэма 36. Чытанне тэкстаў

Чытанне, граматычны і сінтаксічны аналіз, пераклад тэкстаў.

Тэма 37. Чытанне тэкстаў

Чытанне, граматычны і сінтаксічны аналіз, пераклад тэкстаў.

Тэма 38. Выніковая кантрольная работа

Выніковая кантрольная работа.

Завочная і завочная скарочаная формы атрымання вышэйшай адукацыі

Тэма 1. Гісторыя лацінскай мовы. Фанетыка і графіка

Месца лацінскай мовы ў індаеўрапейскай моўнай сям'і. Перыядызацыя гісторыі лацінскай мовы. Роля лацінскай мовы ў еўрапейскай культуры. Фарміраванне лацінскага алфавіта. Фанетычны лад лацінскай мовы. Галосныя. Зычныя. Складападзел. Колькасць склада. Правілы націску.

Тэма 2. Назоўнік. Прыназоўнік

Граматычны лад лацінскай мовы. Граматычныя катэгорыі назоўнікаў. Звесткі пра скланенне. Назоўнікі 1-га скланення. Гістарычная аснова назоўнікаў 2-га скланення. Сістэма склонавых канчаткаў, род. Асаблівасці

скланення ніякага роду. Утварэнне *vocativus singularis*. Іншыя асаблівасці 2-га скланення. Гістарычная аснова назоўнікаў 3-га скланення. Тыпы 3-га скланення назоўнікаў: зычны, змешаны, галосны. Сістэма склонавых канчаткаў. Утварэнне *nominativus singularis*. Асаблівасці назоўнікаў 3-га скланення. Назоўнікі 4-га скланення: гістарычная аснова, род, сістэма склонавых канчаткаў. Назоўнікі 5-га скланення: гістарычная аснова, род, сістэма склонавых канчаткаў. Асаблівасці скланення і ўжывання некаторых назоўнікаў. Прыназоўнік.

Тэма 3. Прыметнік. Ступені параўнання. Займеннікі. Лічэбнікі

Прыметнікі 1–2-га скланення. Прыметнікі 3-га скланення. Прыметнікі трох канчаткаў. Прыметнікі двух канчаткаў. Прыметнікі аднаго канчатка. Асаблівасці прыметнікаў 3-га скланення. Дапасаванне. Ступені параўнання прыметнікаў: *gradus comparativus*, *gradus superlativus*. Суплетыўныя ступені параўнання. Ужыванне ступеняў параўнання: *ablativus comparationis*, *genetivus partitivus*, *comparativus absolutus*, *gradus elativus*. Прыслоўі. Ступені параўнання прыслоўяў. Лічэбнікі. Колькасныя, парадкавыя, раздзяляльныя, лічэбнікі-прыслоўі. Скланенне лічэбнікаў. Ужыванне склонавых формаў імён пры колькасных лічэбніках. Дапасаванне лічэбнікаў да назоўнікаў.

Тэма 4. Дзеяслоў. *Indicativus. Imperativus praesentis. Infinitivus praesentis. Participia*

Граматычныя катэгорыі дзеяслова. Асноўныя формы дзеяслова. Чатыры спражэнні лацінскага дзеяслова. Тры асновы. Стандартныя і нестандартныя дзеясловы. Асабовыя канчаткі. *Infinitivus praesentis. Praesens, imperfectum, futurum I, perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativi. Participium praesentis activi, perfecti passivi, futuri activi. Conjugatio periphrastica activa. Imperativus praesentis*. Выказванне забароны. Дзеясловы, утвораны ад *sum*. Сінтаксіс залежнай канструкцыі. *Ablativus auctoris. Ablativus instrumenti*.

Тэма 5. *Infinitivi*. Зварот *accusativus cum infinitivo*

Infinitivi. Accusativus cum infinitivo. Адмысловы выпадак звароту *accusativus cum infinitivo*.

Тэма 6. Зварот *nominativus cum infinitivo*

Nominativus cum infinitivo. Ужыванне займеннікаў у якасці лагічнага дзейніка.

Тэма 7. Зварот *ablativus absolutus*. Адкладальныя і паўадкладальныя дзеясловы

Кампаненты звароту *ablativus absolutus*. Спосабы перакладу звароту *ablativus absolutus*. Адмысловы выпадак звароту *ablativus absolutus*. Адкладальныя дзеясловы. Паўадкладальныя дзеясловы.

Тэма 8. Conjunctivus

Кан'юнктыў: агульная характарыстыка. Praesens conjunctivi. Imperfectum conjunctivi. Perfectum conjunctivi. Plusquamperfectum conjunctivi. Conjunctivus у незалежным сказе. Даданыя сказы мэты. Даданыя сказы дапаўняльныя. Даданыя сказы выніку. Даданыя сказы часу. Даданыя сказы прычыны. Даданыя сказы ўступальныя. Даданыя сказы ўмовы. Casus realis. Casus potentialis. Casus irrealis. Consecutio temporum. Ускоснае пытанне.

Тэма 9. Герундый. Герундыў. Няправільныя дзеясловы

Утварэнне і ўжыванне gerundium. Утварэнне і ўжыванне gerundivum. Conjugatio periphrastica passiva. Няправільныя дзеясловы.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Вочная форма атрымання вышэйшай адукацыі з ужываннем дыстанцыйных адукацыйных тэхналогій

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін: Практычныя заняткі	Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
----------------------	----------------------	--	----------------------	----------------------

II семестр

1	2	3	4	5
1	Занятак 1. Гісторыя лацінскай мовы. Фанетыка і графіка	2		Вуснае апытанне
2	Занятак 2. Назоўнік. Назоўнікі 1-га скланення	2		Вуснае апытанне
3	Занятак 3. Дзеяслоў. Praesens indicativi activi	2		Вуснае апытанне
4	Занятак 4. КСР. Imperativus praesentis activi		2 (ДН)	Тэматычны слоўнік
5	Занятак 5. Назоўнікі 2-га скланення	2		Вуснае апытанне
6	Занятак 6. Прыметнікі 1–2-га скланення	2		Вуснае апытанне
7	Занятак 7. Дзеясловы, утвораныя ад дзеяслова sum. Займеннікі	2		Вуснае апытанне
8	Занятак 8. Praesens indicativi passivi	2		Вуснае апытанне
9	Занятак 9. Imperfectum indicativi	2		Вуснае апытанне
10	Занятак 10. Futurum I indicativi	2		Вуснае апытанне
11	Занятак 11. Назоўнікі 3-га скланення	2		Вуснае апытанне
12	Занятак 12. КСР. Асаблівасці назоўнікаў 3-га скланення		2 (ДН)	Тэматычная крыжаванка
13	Занятак 13. Прыметнікі 3-га скланення	2		Вуснае апытанне

1	2	3	4	5
14	Занятак 14. Асноўныя формы дзеяслова. Perfectum indicativi activi	2		Вуснае апытанне
15	Занятак 15. Plusquamperfectum, futurum II indicativi activi	2		Вуснае апытанне
16	Занятак 16. Дзеепрыметнікі	2		Вуснае апытанне
17	Занятак 17. КСР. Perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativi passivi		2 (ДН)	Тэматычныя схемы
18	Занятак 18. КСР. Назоўнікі 4-га скланення. Назоўнікі 5-га скланення		2 (ДН)	Тэматычнае партфоліа
19	Занятак 19. Выніковая кантрольная работа	2		Пісьмовае апытанне

III семестр

1	2	3	4	5
20	Занятак 1. Лічэбнік	2		Вуснае апытанне
21	Занятак 2. Ступені параўнання	2		Вуснае апытанне
22	Занятак 3. Зварот accusativus cum infinitivo	2		Вуснае апытанне
23	Занятак 4. Дадатковыя заўвагі да звароту accusativus cum infinitivo	2		Вуснае апытанне
24	Занятак 5. Зварот nominativus cum infinitivo	2		Вуснае апытанне
25	Занятак 6. Зварот ablativus absolutus	2		Вуснае апытанне
26	Занятак 7. Адмысловы выпадак звароту ablativus absolutus	2		Вуснае апытанне
27	Занятак 8. Адкладальныя і паўадкладальныя дзеясловы	2		Пісьмовае апытанне
28	Занятак 9. Conjunctivus у незалежным сказе	2		Вуснае апытанне
29	Занятак 10. Даданыя сказы з ut	2		Вуснае апытанне
30	Занятак 11. Ускоснае пытанне	2		Вуснае апытанне
31	Занятак 12. Даданыя сказы з cum	2		Вуснае апытанне
32	Занятак 13. Умоўны перыяд	2		Вуснае апытанне
33	Занятак 14. Герундый. Герундыў	2		Вуснае апытанне
34	Занятак 15. КСР. Адносныя, адмоўныя, няпэўныя займеннікі		2 (ДН)	Тэматычны слоўнік
35	Занятак 16. КСР. Няправільныя дзеясловы		2 (ДН)	Тэматычная крыжаванка
36	Занятак 17. КСР. Чытанне тэкстаў		2 (ДН)	Аналітычная справаздача

1	2	3	4	5
37	Занятак 18. КСР. Чытанне тэкстаў		2 (ДН)	Аналітычная справаздача
38	Занятак 19. Выніковая кантрольная работа	2		Пісьмовае апытанне

Завочная і завочная скарочаная формы атрымання вышэйшай адукацыі

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін: Практычныя заняткі	Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
----------------------	----------------------	--	----------------------	-------------------------

V семестр

1	2	3	4	5
1	Занятак 1. Гісторыя лацінскай мовы. Фанетыка і графіка	2		Вуснае апытанне
2	Занятак 2. Назоўнік. Прыназоўнік	2		Вуснае апытанне
3	Занятак 3. Прыметнік. Ступені параўнання. Займеннікі. Лічэбнікі	2		Вуснае апытанне
4	Занятак 4. Дзеяслоў. Indicativus. Imperativus praesentis. Infinitivus praesentis. Participia	2		Вуснае апытанне

VI семестр

1	2	3	4	5
5	Занятак 5. Infinitivi. Зварот accusativus cum infinitivo	2		Вуснае апытанне
6	Занятак 6. Зварот nominativus cum infinitivo	2		Вуснае апытанне
7	Занятак 7. Зварот ablativus absolutus. Адкладальныя і паўадкладальныя дзеясловы	2		Вуснае апытанне

VII семестр

1	2	3	4	5
8	Занятак 8. Conjunctivus	2		Вуснае апытанне
9	Занятак 9. Герундый. Герундыў. Няправільныя дзеясловы	2		Вуснае апытанне

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Пералік асноўнай літаратуры

1. *Шаўчэнка, Г. І.* Лацінская мова : вучэб. дапаможнік для студэнтаў устаноў выш. адукацыі па гуманітар. спецыяльнасцях / Г. І. Шаўчэнка, А. В. Гарнік, К. А. Тананушка. – Мінск : БДУ, 2012. – 342 с.
2. *Сединина, Ю. А.* Латинский язык : учеб-метод. комплекс : для студентов высш. учеб. заведений заоч. формы обучения по специальностям 1-21 05 01 «Белорусская филология», 1-21 05 02 «Русская филология», 1-21 03 01 «История», 1-23 01 12 «Музейное дело и охрана историко-культурного наследия», 1-23 01 13 «Историко-архивоведение» / Ю. А. Сединина. – Минск : БГУ, 2009. – 146 с.
3. *Прыстаўка, Я. У.* Latina aeterna : зб. тэкстаў і практыкаванняў па лацін. мове / Я. У. Прыстаўка. – Масква : Букстрим, 2013. – 72 с.

Пералік дадатковай літаратуры

1. *Боровский, Я. М.* Учебник латинского языка : для гуманитар. фак. ун-тов / Я. М. Боровский, А. В. Болдырев. – 4-е изд., доп. – Москва : Высш. шк., 1975. – 479 с.
2. *Валашчук, М. У.* Лацінская мова : вучэб. дапам. для гуманітар. спецыяльнасцей ВНУ / М. У. Валашчук, В. М. Валашчук, І. І. Груль. – Гродна : Гродзен. дзярж. ун-т, 2003. – 394 с.
3. *Васильева, О. Ю.* Латинский язык : начальный курс : учеб. пособие / О. Ю. Васильева. – 2-е изд., испр. – Москва : Флинта, Наука, 2017. – 312 с.
4. *Винничук, Л.* Латинский язык : самоучитель для студ. гуманитар. фак. ун-тов и пед. вузов : пер. с пол. / Л. Винничук. – 2-е изд., испр. – Москва : Высш. шк., 1985. – 327 с.
5. *Гарник, А. В.* Латинский язык = Lingua Latina : учеб. для студентов учреждений высш. образования по филол. и ист. специальностям / А. В. Гарник, Г. И. Шевченко. – Минск : БГУ, 2012. – 263 с.
6. *Гарник, А. В.* Латинский язык = Lingua Latina : учеб. пособие для студентов филол. и ист. специальностей учреждений, обеспечивающих получение высш. образования / А. В. Гарник, Г. И. Шевченко. – Минск : БГУ, 2004. – 246 с.
7. *Гомон, Д. Н.* Латинский язык : учеб.-метод. пособие для студентов гуманитар. фак. специальности «Соврем. иностр. яз.» / Д. Н. Гомон, А. В. Кириченко, О. Г. Прокопчук ; под ред. Г. И. Шевченко. – Минск : БГУ, 2010. – 178 с.
8. *Жлутка, А. А.* Кароткая граматыка лацінскай мовы / А. А. Жлутка. – Мінск : Радыёла-плюс, 2008. – 117 с. – (Серыя «Беларускія ЕўраГраматыкі»).
9. *Зарембо, О. С.* Латинский язык : учеб.-метод. пособие для иностр. студентов высш. учеб. заведений, обучающихся по специальности «Рус.

филология» : (с приложением CD) / О. С. Зарембо, О. Г. Прокопчук ; под ред. Г. И. Шевченко. – Минск : БГУ, 2011. – 170 с.

10. *Зарембо, О. С.* Латинский язык = Lingua Latina (с электрон. прил.) : учеб. пособие / О. С. Зарембо, О. Г. Прокопчук ; под ред. Г. И. Шевченко ; ред. электрон. прил. К. А. Тананушко. – Минск : БГУ, 2017. – 204 с.

11. *Кацман Н. Л.* Латинский язык : учеб. для студентов, обучающихся по гуманитар. специальностям и направлениям / Н. Л. Кацман, З. А. Покровская. – 7-е изд., перераб. и доп. – Москва : Владос, 2013. – 479 с.

12. *Козаржевский, А. Ч.* Учебник латинского языка : для нефилол. гуманитар. фак. ун-тов / А. Ч. Козаржевский. – Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 312 с.

13. *Кузьміч, А. В.* Лацінська мова : вучэб.-метад. дапам. / А. В. Кузьміч ; Жаночы ін-т «Энвіла». – Мінск : Жаночы ін-т «Энвіла», 2004. – 58 с.

14. Латинский язык : учеб. для студентов пед. вузов ... для студентов, обучающихся по направлениям «Лингвистика» и «Филология» / В. Н. Ярхо [и др.] ; под ред. В. Н. Ярхо, В. И. Лободы. – 9-е изд., испр. – Москва : Владос, 2018. – 343 с.

15. *Марцелли, А. А.* Латинский язык : учеб. пособие для студентов гуманитар. фак. / А. А. Марцелли. – 2-е изд. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2018. – 286 с.

16. *Мирошенкова, В. И.* Lingua Latina : учеб. для вузов / В. И. Мирошенкова, Н. А. Федоров. – 15-е изд., стер. – Москва : Флинта, Наука, 2018. – 415 с.

17. *Некрашевич-Короткая, Ж. В.* Латинский язык : пособие для студентов специальности «Соврем. иностр. яз. (по направлениям)» / Ж. В. Некрашевич-Короткая, Т. В. Федосеева ; науч. ред. А. З. Цисык. – Минск : БГУ, 2010. – 215 с.

18. *Покровская, З. А.* Латинский язык : учебник для вузов / З. А. Покровская, Н. Л. Кацман. – 3-е изд., перераб. и доп. – Москва : Высш. шк., 1987. – 368 с.

19. *Попов, А. Н.* Латинский язык : нач. курс : [учебник] / А. Н. Попов, П. М. Шендяпин. – Москва : Акад. проект, 2008. – 494 с.

20. *Соболевский, С. И.* Грамматика латинского языка : теорет. часть : морфология и синтаксис / С. И. Соболевский. – Москва : Изд-во О. Абышко, Унив. кн. – СПб, 2016. – 430 с.

21. Учебник латинского языка / сост.: К. А. Тананушко, Н. В. Адамчик. – Минск : Харвест, 2007. – 447 с.

Слоўнікі

1. *Бабичев, Н. Т.* Словарь латинских крылатых слов : 2500 единиц / Н. Т. Бабичев, Я. М. Боровский ; под ред. Я. М. Боровского. – Москва : Рус. яз., 1999. – 781 с.

2. *Баршчэўскі, Л. П.* ЕўраСлоўнік : 28 моў : каля 100 000 адзінак перакладу : беларус.-лацін.-англ.-балг.-венг.-грэц.-дац.-ірланд.-ісланд.-ісп.-

італ.-латыш.-літ.-малът.-нарв.-нідэрл.-ням.-партуг.-поль.-рум.-славац.-славен.-фін.-фр.-харв.-чэш.-швед.-эст. слоўн. / Л. П. Баршчэўскі. – Мінск : Радыёла-плюс, 2008. – 700 с.

3. *Дворецкий, И. Х.* Латинско-русский словарь : более 200 000 слов и словосочетаний / И. Х. Дворецкий. – Москва : Русский язык-Медиа, 2008. – 843 с.

4. Латинско-русский и русско-латинский словарь / [сост.: А. В. Подосинов и др.]. – 6-е изд., стер. – Москва : Флинта, Наука, 2015. – 740 с.

5. Латинско-русский словарь : [более 24000 сл. ст. / авт.-сост. К. А. Тананушко]. – Минск : Харвест, 2015. – 1342 с.

6. *Петрученко, О. А.* Латинско-русский словарь / О. А. Петрученко. – Москва : Эксмо, 2017. – 810 с.

7. *Сединина, Ю. А.* Словарь латинских дериватов в английском, немецком, французском и итальянском языках / Ю. А. Сединина, Н. В. Протасевич, Д. Н. Гомон ; под ред. Г. И. Шевченко. – Минск : БГУ, 2002. – 112 с.

8. Словарь античности : пер. с нем. / сост. Й. Ирмшер в сотрудничестве с Р. Йоне ; редкол.: В. И. Кузищин (отв. ред.) и др. – Москва : Эллис Лак : Прогресс, 1994. – 704 с.

9. *Шевченко, Г. И.* Словарь латинских дериватов в языках восточных и западных славян / Г. И. Шевченко, А. В. Гарник, А. В. Кириченко ; под ред. Г. И. Шевченко. – Минск : БГУ, 2007. – 108 с.

Электронныя рэсурсы

1. www.graecolatini.by.
2. www.graecolatini.bsu.by.

Прыкладны пералік заданняў для кіруемай самастойнай работы студэнтаў

Тэма 4. Imperativus praesentis activi (2 г.)

Утварэнне imperativus praesentis activi. Выказванне забароны.

Стварыць слоўнік крылатых лацінскіх выразаў, якія ўтрымліваюць дзеясловы ў форме imperativus praesentis activi (у тым ліку і ў форме забароны). Прыдумаць кантэкстуальную сітуацыю, у якой можна ўжыць гэтыя выразы: скласці міні-дыялог, у якім адным з удзельнікаў выкарыстоўваецца лацінскі афарызм (афарызмы). Зрабіць граматычны аналіз дзеяслоўнай формы ў афарызме (афарызмах).

Форма кантролю – тэматычны слоўнік у выглядзе прэзентацыі PowerPoint.

Тэма 12. Асаблівасці назоўнікаў 3-га скланення (2 г.)

Асаблівасці назоўнікаў 3-га скланення.

Распрацаваць крыжаванку па тэме «Асаблівасці назоўнікаў 3-га скланення». Для складання крыжаванкі неабходна выкарыстоўваць склонавыя формы назоўнікаў, якія маюць асаблівасці ў скланенні.

Форма кантролю – тэматычная крыжаванка.

Тэма 17. Perfectum, plusquamperfectum, futurum II indicativi passivi (2 г.)

Утварэнне аналітычных формаў залежнага стану. Perfectum indicativi passivi. Plusquamperfectum indicativi passivi. Futurum II indicativi passivi.

Распрацаваць схемы ўтварэння аналітычных формаў залежнага стану. Прыдумаць ілюстрацыйны матэрыял да схем: сказы на беларускай мове, якія ўтрымліваюць формы залежнага стану, сэнсава адпавядаючыя perfectum, plusquamperfectum, futurum II, і іх пераклад на лацінскую мову.

Форма кантролю – тэматычныя схемы ў выглядзе прэзентацыі PowerPoint.

Тэма 18. Назоўнікі 4-га скланення. Назоўнікі 5-га скланення (2 г.)

Назоўнікі 4-га скланення: гістарычная аснова, род, сістэма склонавых канчаткаў. Назоўнікі 5-га скланення: гістарычная аснова, род, сістэма склонавых канчаткаў. Асаблівасці скланення і ўжывання некаторых назоўнікаў.

Стварыць тэматычнае партфоліа «Назоўнікі 4-га скланення. Назоўнікі 5-га скланення». У партфоліа, уявіўшы, што вы выкладчык і вам трэба растлумачыць гэтую тэму групе студэнтаў, складзіце план-канспект заняткаў, прыдумайце практыкаванні на замацаванне матэрыялу, сказы для перакладу з лацінскай мовы на беларускую і з беларускай мовы на лацінскую з поўным граматычным разборам; падбярыце крылатыя лацінскія выразы, якія ўтрымліваюць назоўнікі 4-га і 5-га скланення.

Форма кантролю – тэматычнае партфоліа.

Тэма 34. Указальныя, адносныя, адмоўныя, няпэўныя займеннікі (2 г.)

Адносныя, адмоўныя, няпэўныя займеннікі.

Стварыць слоўнік крылатых лацінскіх выразаў, якія ўтрымліваюць адносныя, адмоўныя, няпэўныя займеннікі. Прыдумаць кантэкстуальную сітуацыю, у якой можна ўжыць гэтыя выразы: скласці міні-дыялог, у якім адным з удзельнікаў выкарыстоўваецца лацінскі афарызм (афарызмы). Зрабіць граматычны аналіз дзеяслоўнай формы ў афарызме (афарызмах).

Форма кантролю – тэматычны слоўнік у выглядзе прэзентацыі PowerPoint.

Тэма 35. Няправільныя дзеясловы (2 г.)

Спражэнне няправільных дзеясловаў.

Распрацаваць крыжаванку па тэме «Няправільныя дзеясловы». Для складання крыжаванкі неабходна выкарыстоўваць асабовыя і неасабовыя формы няправільных дзеясловаў.

Форма кантролю – тэматычная крыжаванка.

Тэма 36. Чытанне тэкстаў (2 г.)

Чытанне, граматычны і сінтаксічны аналіз, пераклад тэкстаў.

Стварыць аналітычную справаздачу аб перакладзе тэксту з лацінскай мовы на беларускую па прапанаванай інструкцыі. Аналіз словаформаў і канструкцый павінен быць зроблены на марфалагічным, граматычным і сінтаксічным узроўнях.

Форма кантролю – аналітычная справаздача аб перакладзе тэксту.

Тэма 37. Чытанне тэкстаў (2 г.)

Чытанне, граматычны і сінтаксічны аналіз, пераклад тэкстаў.

Стварыць культуралагічны каментарый да перакладу тэксту з лацінскай мовы на беларускую па прапанаванай інструкцыі. Для культуралагічнага каментарыя неабходна знайсці звесткі ў энцыклапедыях, слоўніках і іншай даведачнай літаратуры па гісторыі, міфалогіі, літаратуры, побыце старажытных грэкаў і рымлян, якія раскрываюць фонавы кантэкст перакладзенага тэксту.

Форма кантролю – аналітычная справаздача аб перакладзе тэксту і культуралагічны каментарый да яго.

Пералік рэкамендуемых сродкаў дыягностыкі і методыка фарміравання выніковай адзнакі

Адзнака за **адказы на практычных занятках** фарміруецца на аснове наступных крытэрыяў: правільнасць і паўната адказу, наяўнасць аргументаў, выхад на міжпрадметныя сувязі.

Пры ацэнцы **тэматычнага партфолія** студэнта неабходна звяртаць увагу на абгрунтаванасць і лагічнасць уключэння тэарэтычнага матэрыялу па тэме, што распрацоўваецца; арыгінальнасць і дарэчнасць у падборы практычнага матэрыялу; якасць перакладу з лацінскай мовы на беларускую і з беларускай на лацінскую; сістэматычнасць работы з партфолія, наяўнасць самаацэнкі студэнтам уласнай работы (рэфлексійныя заўвагі, самавыпраўленні, каментарыі, праекты змен).

Пры ацэнцы **адкрытага (эўрыстычнага) задання** (складанне тэматычнага слоўніка афарызмаў, распрацоўка тэматычнай крыжаванкі, распрацоўка тэматычных схем) неабходна ўлічваць самабытнасць (арыгінальнасць) створанага адукацыйнага прадукту, даследаванне

вивучанага феномена з розных бакоў, інтэграванне ведаў з розных галін, асобасную значнасць дасягнутых вынікаў.

Формай **бягучай атэстацыі** па дысцыпліне «Лацінская мова» вучэбным планам прадугледжаны залік і экзамен.

Пры фарміраванні выніковай адзнакі выкарыстоўваецца рэйтынгавая ацэнка ведаў студэнта, якая дае магчымасць прасачыць і ацаніць дынаміку працэсу дасягнення мэт навучання. Рэйтынгавая адзнака прадугледжвае выкарыстанне вагавых каэфіцыентаў для бягучага кантролю ведаў і бягучай атэстацыі студэнтаў па дысцыпліне.

Фарміраванне адзнакі за бягучую паспяховасць:

- адказы на практычных занятках – 30 %;
- КСР – 30 %;
- выкананне кантрольных работ – 40 %.

Рэйтынгавая адзнака па дысцыпліне разлічваецца на аснове адзнакі бягучай паспяховасці і экзаменацыйнай адзнакі з улікам іх вагавых каэфіцыентаў. Вага адзнакі па бягучай паспяховасці складае 50 %, экзаменацыйнай адзнакі – 50 %.

Апісанне інавацыйных падыходаў і метадаў выкладання вучэбнай дысцыпліны

Пры арганізацыі адукацыйнага працэсу выкарыстоўваецца:

з’ярыстычны падыход, які прадугледжвае:

- ажыццяўленне студэнтамі асобасна-значных адкрыццяў навакольнага свету;

- дэманстрацыю разнастайнасці рашэнняў большасці прафесійных задач і жыццёвых праблем;

- творчую самарэалізацыю навучаюцца ў працэсе стварэння адукацыйных прадуктаў;

- індывідуалізацыю навучання праз магчымасць самастойна ставіць мэты, праводзіць рэфлексію ўласнай адукацыйнай дзейнасці;

практыка-арыентаваны падыход, які прадугледжвае:

- засваенне зместу адукацыі праз вырашэнне практычных задач;

- набывццё навыкаў эфектыўнага выканання розных відаў прафесійнай дзейнасці;

- арыентацыю на генерацыю ідэй, рэалізацыю групавых студэнцкіх праектаў, развіццё прадпрымальніцкай культуры;

- выкарыстанне працэдур, спосабаў ацэньвання, якія фіксуюць сфарміраванасць прафесійных кампетэнцый;

метада аналізу канкрэтных сітуацый (кейс-метада), які прадугледжвае:

- набывццё студэнтам ведаў і ўменняў для вырашэння практычных задач;

- аналіз сітуацыі, выкарыстоўваючы прафесійныя веды, уласны вопыт, дадатковую літаратуру і іншыя крыніцы;

метады партфолія, які з’яўляецца эфектыўным сродкам рэалізацыі індывідуальнай адукацыйнай праграмы навучэнцаў. Усе вынікі і дасягненні групуюцца на аснове асноўных відаў дзейнасці студэнтаў: вучэбнай, навукова-даследчай і іншай;

метады вучэбнай дыскусіі, які прадугледжвае ўдзел студэнтаў у мэтанакіраваным абмене думкамі, ідэямі для прад’яўлення і/або ўзгаднення існуючых пазіцый па пэўнай праблеме. Выкарыстанне метаду забяспечвае з’яўленне новага ўзроўню разумення тэмы, прымяненне ведаў (тэорый, канцэпцый) пры вырашэнні праблем, вызначэнне спосабаў іх вырашэння.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі самастойнай работы студэнтаў

Для арганізацыі самастойнай работы студэнтаў па вучэбнай дысцыпліне выкарыстоўваюцца сучасныя інфармацыйныя рэсурсы: варта размясціць на адукацыйным партале комплекс вучэбных і вучэбна-метадычных матэрыялаў (вучэбна-праграмныя матэрыялы, вучэбныя выданні для тэарэтычнага вывучэння дысцыпліны, метадычныя ўказанні да практычных заняткаў, матэрыялы бягучага кантролю і бягучай атэстацыі, якія дазваляюць вызначыць адпаведнасць вучэбнай дзейнасці навучэнцаў патрабаванням адукацыйных стандартаў вышэйшай адукацыі і вучэбна-праграмнай дакументацыі, у тым ліку пытанні для падрыхтоўкі да заліку, заданні, тэсты, пытанні для самакантролю і інш., спіс рэкамендаванай літаратуры, інфармацыйных рэсурсаў і інш.).

Бягучая самастойная работа студэнтаў накіравана на паглыбленне і замацаванне ведаў, развіццё практычных уменняў. Самастойная праца падзелена на тры ўзроўні: узровень пазнавання; узровень прайгравання і ўзровень прымянення атрыманых ведаў. Заданні першага ўзроўню – аналіз тэарэтычнага матэрыялу па вывучаных самастойна тэмах. Заданні другога ўзроўню – складанне партфолія на зададзеную тэму, тэматычных схем. Заданні трэцяга ўзроўню накіраваны на прымяненне атрыманых ведаў на практыцы ў выглядзе выканання адкрытых эўрыстычных заданняў кагнітыўнага або крэатыўнага тыпу (складанне тэматычных слоўнікаў, распрацоўка тэматычных крыжаванак).

Матэрыялы да заліку

А. Прыкладны пералік тэарэтычных пытанняў

1. Перыядызацыя гісторыі лацінскай мовы.
2. Назоўнік. Граматычныя катэгорыі, тыпы скланення, вызначэнне тыпу скланення.
3. Прыметнік. Граматычныя катэгорыі, тыпы скланення, вызначэнне тыпу скланення.
4. Скланенне асабовых і зваротнага займеннікаў.
5. Займеннікавыя прыметнікі: скланенне, ужыванне.

6. Асноўныя формы і асновы дзеяслова.
7. Формы, якія ўтвараюцца ад асновы *infectum*.
8. Формы, якія ўтвараюцца ад асновы *perfectum*.
9. Формы, якія ўтвараюцца ад асновы *supinum*.
10. Дзеясловы, утвораныя ад дзеяслова *sum*: асаблівасці спражэння.

Б. Лацінскія крылатыя выразы

Матэрыялы да экзамену

А. Прыкладны пералік тэарэтычных пытанняў

1. Назоўнік. Граматычныя катэгорыі, тыпы скланення, вызначэнне тыпу скланення.
2. Прыметнік. Граматычныя катэгорыі, тыпы скланення, вызначэнне тыпу скланення.
3. Ступені параўнання прыметнікаў. *Ablativus comparationis*. *Genetivus partitivus*.
4. Асноўныя формы і асновы дзеяслова.
5. Формы, якія ўтвараюцца ад асновы *infectum*.
6. Формы, якія ўтвараюцца ад асновы *perfectum*.
7. Формы, якія ўтвараюцца ад асновы *supinum*.
8. *Infinitivi*, іх утварэнне. Сінтаксічныя звароты *accusativus cum infinitivo* і *nominativus cum infinitivo*.
9. *Participia*, іх утварэнне. Сінтаксічны зварот *ablativus absolutus*.
10. *Verba deponentia et semideponentia*.
11. *Gerundium*: утварэнне, спосабы перакладу.
12. *Gerundivum*: утварэнне, функцыі ў сказе. *Conjugatio periphrastica passiva*.
13. Залежная канструкцыя. *Ablativus auctoris*. *Ablativus instrumenti*.
14. Значэнні кан'юнктыва ў незалежным сказе.
15. Правіла паслядоўнасці часоў. Тыпы дадanych сказаў.

Б. Лацінскія крылатыя выразы

В. Студэнцкі гімн «Gaudeamus» (1, 4, 5, 6-й слупкі)

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуюцца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы пра змены ў вучэбнай праграме па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, што распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратаколу)
1. Замежныя мовы	Кафедры замежных моў	Няма змен	Змены не патрабуюцца. Пратакол № 10 ад 17.05.2018
2. Агульнае мовазнаўства	Кафедра тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства	Няма змен	Змены не патрабуюцца. Пратакол № 10 ад 17.05.2018
3. Гісторыя замежнай літаратуры	Кафедра замежнай літаратуры	Няма змен	Змены не патрабуюцца. Пратакол № 10 ад 17.05.2018
4. Сучасная беларуская мова	Кафедра сучаснай беларускай мовы	Няма змен	Змены не патрабуюцца. Пратакол № 10 ад 17.05.2018

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА

на ____ / ____ навучальны год

№ п/п	Дапаўненні і змены	Падставы

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры

____ (пратакол № ____ ад ____ 201_г.)
(назва кафедры)

Загадчык кафедры

____ (вучоная ступень, вучонае званне) (подпіс) (ініцыялы, прозвішча)

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Дэкан факультэта

____ (вучоная ступень, вучонае званне) (подпіс) (ініцыялы, прозвішча)